

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA DRAMSKE UMJETNOSTI

Nastasja Štefanić

Koreografski rad "Cadenza per 6"

Zagreb, 2016.

Ovaj rad izrađen je pri Akademiji dramske umjetnosti pod vodstvom doc. Irme Omerzo i predan je na natječaj za dodjelu Rektorove nagrade u akademskoj godini 2015./2016.

SADRŽAJ RADA

1. Uvod
2. Opći i specifični ciljevi rada
3. Materijal i metode rada
4. Rezultati rada
5. Zahvale
6. Popis audiovizualnih priloga
7. Sažetak
8. Summary
9. Životopis autorice

1.Uvod

OSNOVNE INFORMACIJE O DJELU

Koreografija: "Cadenza per 6"

Koreografkinja: Nastasja Štefanić

Izvođači: plesačice: Koraljka Begović, Sintija Kučić i Martina Terzić

glazbenici: Branko Nikolić(klavir), Marko Rušnov(saksofon), Iva

Štefančić/Nastasja Štefanić(električna violina)

Glazba: autorska (Branko Nikolić, Marko Rušnov i Iva Štefančić)

Kostimi: fundus &TD-a i privatno vlasništvo

Mentorica: doc. Irma Omerzo

Premijerna izvedba: 19.06.2015. u 20h, F 22 (Akademija dramske umjetnosti)

Trajanje: 11 minuta

KRATKI OPIS DJELA

Koreografsko-glazbeno djelo za tri plesačice i troje glazbenika u trajanju od 11 minuta. Publika pred sobom ima šest osobnosti koje u suradnji jedni s drugima podcrtavaju vlastitu individualnost i individualnost ostalih članova grupe. To se najviše očituje kroz šest sola koja su istovremeno "glavni akteri", ali i podrška drugima.

Djelo predstavlja interakciju između plesačica i glazbenika koji zajednički doprinose izgradnji scenske situacije – dolazi do stvaranja "slika" koje se prema određenim principima

međusobne uvjetovanosti izvođača konstruiraju i dekonstruiraju u prostoru. Onaj koji je "uokviren" određuje akcije onih koji ga "uokviravaju" bilo da ga podržavaju direktno pokretom, zvukovno, fokusom ili isto tako, ali indirektno u odnosu na drugog izvođača. Međusobno oslušivanje i konverzacija su u prvom planu i ostvaruju se kroz raznoliku paletu odnosa, prvenstveno odnosa plesa i glazbe, ali i kroz prostorne odnose, međusobni fokus, dinamiku i kvalitete.

2. Opći i specifični ciljevi rada

Koreografija *Cadenza per 6* je nastala u svrhu ispitne produkcije iz kolegija "Koreografija 3 i 4" na 2. godini preddiplomskog studija suvremenog plesa na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Tema koju sam odabrala kao polazišnu točku koreografskog istraživanja su bili lik i djelo Vere Milčinović - Tashamire. Tashamira je hrvatska plesačica, jedna od najpoznatijih umjetnica koje su obilježile period Modernog plesa na početku 20. stoljeća. Njezina koreografska djela su plesna sola koja karakterizira ekspresivnost i ekstravagantnost plesnog izraza. Tashamira je najčešće plesala na živu glazbu koja je bila skladana upravo za nju. Odnos plesa i glazbe to jest interakcija plesača i glazbenika na sceni je ono što je mene najviše zaintrigiralo te predstavlja temeljnu bazu ove koreografije. Tashamira je obilježila povijest i time što je ona prva plesačica čije su se koreografije prikazivale na televiziji; ona je prva koja je ples prilagodila TV ekranu. Od tuda proizlazi još jedan element kojim se bavim u svojoj koreografiji, a to je okvir (TV ekrana).

Odnos plesa i glazbe, solo forma, ekspresivnost te okvir/uokviravanje su ključni pojmovi *Cadenze per 6*. Zanimalo me kako napraviti grupnu koreografiju. Na koji način organizirati šest izvođača (tri plesačice i troje glazbenika) da budu homogena skupina u kojoj su svi jednako bitni, ali i da svaki pojedinac zadrži svoju individualnost, specifičnost.

Plesačicama je izražajno sredstvo tijelo dok je glazbenicima to njihov instrument. Krenula sam od tijela svake plesačice ponaosob i plesanja koje je karakteristično isključivo za svaku od njih. Tako su nastala tri plesna sola koja su glavni gradbeni element cijele kompozicije. Glazbenici na ekspresiju svakog pojedinog tijela odgovaraju ekspresijom zvuka. Oni vlastitu viziju plesa svake plesačice ostvaruju glazbom. Temeljni element koji povezuje plesačice i glazbenike je kvaliteta – kvaliteta pokreta koja je podržana kvalitetama u glazbi odnosno različitim glazbenim efektima i zvukovima. Na temelju kriterija kvalitete su se razvili dueti; svaka plesačica ima "svog" glazbenika koji reagira na njezin pokret. Pošto kod svake plesačice dominira drugačija, rekla bih osobna kvaliteta pokreta, a time i drugačija glazbena podrška, bilo je dosta izazovno spojiti tri temeljna dueta u homogenu cjelinu što je ujedno i cilj ove koreografije.

Svaki pojedini solo je solo iz razloga što je jedna od plesačica u tom trenutku "uokvirena", ona predstavlja centar slike. Ostali izvođači su ravnopravni sudionici slike te se međusobno podržavaju. Plesačice su te koje uvijek direktno uokviravaju onu koja je "u centru" tako što dijele zajednički vokabular pokreta ili njegovu kvalitetu, ali je uokvirena plesačica ta koja određuje njihovo kretanje. Glazbenici se u "solo slikama" dijele na odnos 2 + 1 tako što dvoje glazbenika međusobnim glazbenim dijalogom direktno podržavaju uokvirenu plesačicu dok treći glazbenik reagira na preostale dvije plesačice te na taj način indirektno podržava onu koja je uokvirena.

"Solo slikama" prethodi izmjena "grupnih slika" u kojima su svi izvođači ravnopravni pokretači situacije. "Grupne slike" na neki način predstavljaju spoj tri dueta. Zvuk kojeg stvara svaki pojedini glazbenik određuje "njegova" plesačica, a plesačice pak pokret crpe iz "solo slika".

U konačnici, jedan od ciljeva *Cadenze per 6* je razbijanje statusa glazbe i glazbenika kao nečega i nekoga tko "služi" plesu; glazba je najčešće u drugom je planu i onda kada su glazbenici prisutni na sceni zajedno s plesačima.

Cilj je stalna i aktivna prisutnost i plesačica i glazbenika, međusobna komunikacija, osluškivanje, nadopunjavanje, reagiranje. To se postiže ne samo kroz odnos pokret-zvuk već i kroz prostorne odnose, fokus, dinamiku. Iako je pokret ishodišna točka ovog djela, glazba nije ta koja je samo "nalijepljena" na kraju da bi poslužila za stvaranje određene atmosfere plesu već se postepeno razvijala od samog početka istraživačkog procesa do konačnog produkta.

3. Materijali i metode rada

Kreiranje koreografije *Cadenza per 6* trajalo je nešto više od šest mjeseci. Istraživanje je započelo u studenom 2014. dok je prva verzija gotovog djela prezentirana na ispitu iz kolegija "Koreografija 4" u travnju 2015. godine. Uz male intervencije i izmjene koreografija je prvi puta javno izvedena u lipnju 2015. na sceni F22 na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu.

Proces rada bi se mogao podijeliti na tri dijela: istraživački proces, proces strukturiranja i proces sklapanja.

Istraživački proces stvaranja vokabulara te glazbenih i plesnih materijala započeo je proučavanjem lika i djela Vere Milčinović-Tashamire. Kao izvor su korišteni tekstovi, fotografije te programske knjižice koji su preuzeti od plesne teoretičarke Maje Đurinović. Gospođa Đurinović se općenito bavi istraživanjem hrvatskih plesnih umjetnica koje su obilježile plesnu povijest te su cijenjene izvan granica domovine, dok su unutar njih praktički zaboravljene.

Na temelju opisa Tashamirinih koreografija te iz njihovih naziva, crpljene su asocijacije koje su služile kao uputa za improvizacijsko istraživanje. U početku su plesači i glazbenici bili odvojeni te sam sa svakom grupom radila posebno kako bih imala što jasniji

uvid u način funkcioniranja svakog izvođača. Kod plesačica sam bilježila njihove plesne preference jer sam naglašavanjem upravo tih specifičnih karakteristika htjela postići određenu vrstu ekspresivnog tijela. Na temelju mojih uputa koje su se uglavnom bazirale na kvaliteti pokreta, dinamičnosti te prostornim razinama plesačice su izgradile svoja sola koja su ili fiksirani materijali ili strukturirana improvizacija. Kod glazbenika mi je pak bilo bitno to koliko su otvoreni i spremni improvizirati te nuditi vlastite glazbene interpretacije riječi preuzetih iz naziva Tashamirinih djela. Od samog početka su svo troje muzičara vrlo brzo reagirali na upute te se međusobno nadopunjavali što je uvelike olakšalo cijeli proces.

Faza zajedničkog rada plesača i glazbenika koja predstavlja većinski dio cjelokupnog istraživačkog procesa temeljila se na međusobnom reagiranju i balansiranju. Glazbenici su komunicirali s pokretom koristeći već definirani zvuk koji je proizašao iz zasebne faze rada ili su instantno reagirali na to što vide. Zapravo je reakcija u trenutku to što definira međusobnu konverzaciju bilo da, plesač ili glazbenik, operira fiksiranim materijalom ili improvizira na licu mjesta. I jedni i drugi svoj materijal prilagođavaju onome drugome kako bi postigli zajedničku harmoniju. Općenito kroz interakciju jednako zastupljenih plesa i glazbe je stvoreno zajedničko tkivo koreografije.

U drugom dijelu procesa smo se bavili strukturiranjem te stvaranjem pojedinih scena na temelju materijala koji je proizašao iz faze istraživanja.

Završni dio procesa posvetili smo sklapanju scena u jedinstvenu koreografsku cjelinu. Radili smo na povezivanju „solo slika“ i „grupnih slika“ na način da je praktički sav plesni i glazbeni vokabular stalno prisutan, ali varira dinamički ovisno o situaciji. Definirali smo prostorne odnose među izvođačima te među samim slikama. Također smo jasno odredili i odnose temeljene na fokusu. Dosta smo pozornosti posvetili kretanju glazbenika kroz prostor, sa i bez instrumenta te tokom sviranja ili u tišini. Sukladno s definiranom i zaokruženom koreografsko-glazbenom cjelinom smo osmislili kostime te svjetla za potrebe javne izvedbe.

U konačnici, koreografija sadrži fiksne materijale i strukturiranu improvizaciju dok su

odnosi među izvođačima uspostavljeni dijeljenjem međusobne pažnje, fokusom, prostornim odnosima, razmjenom kvaliteta te dinamičkom ravnotežom.

4. Rezultati rada

Šestomjesečno istraživanje i kreiranje rezultiralo je prikazivanjem rada za potrebe ispita iz kolegija "Koreografija 4" u travnju 2015.

Djelo je odabrano kao jedno od najboljih studentskih koreografskih radova te je izvedeno 19. i 20. lipnja 2015. na sceni F22 na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu.

Slika 1. Na fotografiji s lijeva na desno: Martina Terzić, Sintija Kučić, Marko Rušnov, Iva Štefančić, Branko Nikolić, Koraljka Begović

Slika 2. Sintija Kučić

Slika 3. Na fotografiji s lijeva na desno: Iva Štefančić, Koraljka Begović

Slika 4. Na fotografiji s lijeva na desno: Koraljka Begović, Martina Terzić

Slika 5.

Slika 6.

Slika 7.

Slika 8.

Slika 9.

Krajem 2015. godine *Cadenza per 6* je prošla međunarodnu selekciju od 110 prijavljenih radova te je prikazana na Echo Echo Dance Festivalu u Derryju u Sjevernoj Irskoj. Echo Echo Dance Festival je festival suvremenog plesa koji za cilj ima približiti suvremeni ples građanstvu bilo kroz same plesne predstave, radionice ili predavanja, promicati mlade umjetnike te povezati plesače i koreografe iz različitih krajeva svijeta. Prošlogodišnje izdanje festivala je po prvi puta organiziralo večer kratkih plesnih formi u trajanju do 15 minuta. Osim nas te večeri su nastupili i umjetnici iz Švicarske, Mađarske, Francuske, Japana i Irske.

Pošto ovaj projekt uključuje studente suvremenog plesa na Akademiji dramske umjetnosti te dvoje bivših i jednog sadašnjeg studenta na Muzičkoj akademiji, *Cadenza per 6* ujedno predstavlja i međuakademsku interdisciplinarnu suradnju. To je ujedno i prva direktna samostalna suradnja studenata suvremenog plesa i studenata glazbe od osnutka Odsjeka plesa na Akademiji dramske umjetnosti.

Cadenza per 6 predstavlja miješanje medija plesa i glazbe kao ravnopravnih izvedbenih disciplina što je u konačnici rezultiralo nadogradnjom znanja i vještina te širenjem horizonata izvođača u poimanju mogućnosti odnosa plesa i glazbe. Jedan od rezultata koji je meni osobno, ali i svim nama možda najvrjedniji, je želja za daljnjom suradnjom, otkrivanjem novih potencijala, produbljivanjem iskustava i znanja unutar neiscrpnog područja interakcije plesa i glazbe.

5. Zahvale

Zahvaljujem glazbenicima Branku Nikoliću, Marku Rušnovu i Ivi Štefančić, mentorici doc.Irmi Omerzo, Odsjeku plesa te Akademiji dramske umjetnosti na suradnji i podršci u realizaciji ovog projekta.

6. Popis audiovizualnih priloga

1. Snimka generalne probe 19.06.2015. u F22 dostupna je na linku
<https://www.youtube.com/watch?v=TfXsYy4GSjE&feature=youtu.be>
2. Programska knjižica s Echo Echo Dance Festivala dostupna je na linku
<https://issuu.com/zoocreative/docs/festivalbrochure2015issuu>
3. Osvrt na večer kratkih koreografija na Echo Echo Dance Festivalu dostupan je na linku <http://www.derrylivelist.com/features/an-evening-of-short-works>
4. Snimka izvedbe na Echo Echo Dance Festivalu dostupna je na linku
<https://www.youtube.com/watch?v=DrzwRfcfT4E&feature=youtu.be>
5. Fotografije izvedbe na Echo Echo Dance Festivalu dostupne su na facebook stranici festivala
<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.1009821189089169.1073741852.172049746199655&type=3>

7. Sažetak

Koreografija "Cadenza per 6" autorice Nastasje Štefanić rezultat je istraživanja i kreiranja proizašlih za potrebe ispitnog zadatka iz kolegija "Koreografija 3 i 4" na 2. godini preddiplomskog studija suvremenog plesa na Akademiji dramske umjetnosti. Osim studentica suvremenog plesa u koreografiji sudjeluju sadašnji i bivši studenti Muzičke akademije u Zagrebu.

Cadenza per 6 predstavlja plesno-glazbenu interakciju između tri plesačice i troje glazbenika koji zajedničkim djelovanjem i međuovisnošću utječu na stvaranje scenskih situacija, takozvanih "slika". Izvođači predstavljaju homogenu skupinu šestero individualaca što je postignuto uspostavljanjem zajedničkih odnosa temeljenih ne samo na odnosu pokreta i zvuka, već i kroz prostorne odnose, zajednički fokus, dinamiku i kvalitete.

Proces rada možemo podijeliti na tri dijela: istraživački proces, proces strukturiranja i proces sklapanja.

Temelj istraživačkog procesa predstavlja lik i djelo hrvatske plesne umjetnice Tashamire. Ekspresivnot preuzeta iz naziva i opisa njezinih djela poslužile su kao baza plesne i glazbene improvizacije. Na temelju toga su kreirani vokabulari kretanja te određene zvukovne kvalitete.

Drugi dio se sastoji od procesa strukturiranja te stvaranja pojedinih scena.

U finalnom procesu povezivanja osnovu predstavlja izmjena "solo slika" i "grupnih slika" koje se konstruiraju i dekonstruiraju u prostoru. Kako bi se izbjegao rez između pojedinih situacija, cjelokupni vokabular pokreta i zvukova je stalno prisutan, ali varira ponajviše dinamički te time pridonosi ravnoteži cijele grupe.

Koreografija *Cadenza per 6* se sastoji od fiksiranih materijala te strukturirane improvizacije. Glazba je autorska te je postepeno nastajala tijekom cjelokupnog procesa rada. *Cadenza per 6* izvođena je u Zagrebu te u Derryju u Sjevernoj Irskoj.

Ključne riječi: koreografija, suvremeni ples, glazba, interakcija

8. Summary

Choreography „Cadenza per 6“ by author Nastasja Stefanic is a result of experimental and creative process which was done in purpose of task for the examination of subject "Choreography 3 and 4" on the 2nd year of Bachelor degree for the contemporary dancer at the Academy of dramatic art in Zagreb. Along with the students of contemporary dance, current and former students of Music academy in Zagreb also participate in the piece.

Cadenza per 6 represents dance and musical interaction between three dancers and three musicians, all of whom, through mutual activity and interdependence contribute to the creation of the stage scene - the generation of "images". Performers represent homogeneous group of six individuals through establishing mutual relationships based primarily on movement-sound relation, but also on spatial relations, mutual focus, dynamics and quality. The working process can be divided into three parts: research process, structuring process and the connection process.

Personal and artistic characteristics of Croatian dancer Tashamira is the base of the research process. Expressiveness, that was derived from titles and descriptions of her pieces, was used as a base for dance and musical improvisation. The result of that is the creation of vocabulary of movement and specific sound qualities.

Second part is the process of structuring and creating of certain scenes.

The final, connection process is based on an exchange of “solo images” and “group images” that are constructed and deconstructed in space. In order to avoid the cut between each scene the whole vocabulary of movement and sound is constantly present; there are some dynamic variations which contribute the balance of the entire group.

Choreography „Cadenza per 6“ is made of fixed material and structured improvisation. The music is copyrighted and was gradually developed during the whole work process.

Cadenza per 6 was performed in Zagreb and Derry in Northern Ireland.

Key words: choreography, contemporary dance, music, interaction

9. Životopis autorice

Nastasja Štefanić rođena je 30. svibnja 1989. godine u Slavonskom Brodu. Od 2004. godine živi u Zagrebu gdje prvo završava Srednju glazbenu školu Pavla Markovca, smjer violina, a 2013. godine završava diplomski studij na Muzičkoj akademiji, smjer viola, u klasi prof. Milana Čunka. Tijekom glazbenog obrazovanja bila je članica brojnih hrvatskih i međunarodnih komornih i simfonijskih orkestara kao što su Zagrebački omladinski komorni orkestar, Zagrebački orkestar mladih, JMC Chamber String Orchestra, Buxtehude Junior Orchestra, Muziek Frascati Orchestra itd. Nastupala je u Hrvatskoj, Grčkoj, Belgiji, Estoniji, Italiji, Njemačkoj i Sloveniji.

Nakon završetka Muzičke akademije upisuje studij suvremenog plesa na Akademiji dramske umjetnosti gdje je trenutačno studentica 3. godini preddiplomskog studija. Dodatnu plesnu edukaciju stječe pohađanjem seminara i radionica među kojima su Maša Kolar, Eleonora Valere Lachky, Seoljin Kim (Peeping Tom), Hanna Hegenscheidt.

Kao plesač trenutno sudjeluje u novoj predstavi „IGOWEGOYOU“ poznatog belgijskog koreografa Thierryja Smitsa.

Profesionalno se bavi pedagoškim radom; profesorica je violine i viole na glazbenoj školi „Glazbaonica Ljubav“.

Dobitnica je Dekanove nagrade u akademskoj godini 2014./2015. za sudjelovanje u operi „Madame Buffalt“ te u predstavi „Hunting family2“ Francesca Scavette. Također je bila dobitnica Državne stipendije, Stipendije Sveučilišta u Zagrebu te ERASMUS stipendije za studijsku razmjenu na LUCA School of Arts u Belgiji.